PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 3. štev. 547 - Cena 5 lir - 3 jugolire - 2 din | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | TRST sobota, 22. marca 1947 | UREDNIŠTVO in UPRAVA, PIAZZA GOLDONI št. 1 - I. Tel. št.: Ur. 93806, 93808 Upr. 93807. Rokopisi se ne vračajo

Samo z industrijo lahko Trst obdrži sedanje število prebivalstva in se tudi razvija.

BEVINOV NAČRT O NEMČIJI

Zunanji ministri so sklenili povabiti zastopnika avstrijske vlade v Moskvo

Moskva, 21. — Svet zunanjih ministrov je danes na popoldanskem zasedanju preučil poročilo namestnikov, ki so imeli nalogo pripraviti avstrijsko mirovno pogodbo, in je na to prešel k naslednji točki dnevnega reda, to je začasna organizacija Nemčije v dobi, ko bo oblast izvajal zavezniški nadzorstveni svet v imenu štirih velesil.

Nato sta Bevin in Marshall objasnila stališče svojih vlad. Bevin je svoje poročilo razdelil na pet delov: 1. Razdelitev oblasti med zvezne države (Laender) in centralno vlado. 2. Centralna vlada naj bi imela predsednika in dve zbornici, od katerih bi ena predstavljala ljudstvo, druga pa zvezne države. 3. Ta točka govori o pravicah, ki naj bi bile obvezno zajamčene v ustavi posameznih zveznih držav in v osrednji ustavi. 4. Po Bevinovem mnenju je možno v Nemčiji priti do ustavnega in demokratičnega režima postopoma. Zato je treba uvesti: a) Centralne upravo, b) začasno ustavo, pri čemer naj sodeluje nemško ljudstvo, c) izvesti volitve in sestavlti začasno vlado, d) poiskusni dobi bi sledili, če bi to bilo potrebno, popravki začasne ustave, e) končno se bi izvedle nove volitve in sestavila bi se nova vlada, ki bi delovala po končno izdelani ustavi. 5. Nadzorstveni svet naj bi si pridržal naslednja: demilitarizacijo, denacifikacijo, uničenje kartelov, varnost, reparacije, repatriacijo vojnih ujetnikov in beguncev, vprašanje vojnih zločincev, vprašanje imunitete zasedbenih sil in oblasti in vprašanje odnošajev z inozemstvom.

Povzel je nato besedo general Marshall, ki je izjavil, da bi morala Nemčija sedaj dobiti začasno vlado. Tudi on se je izjavil za zvezno ureditev Nemčije.

Zaradi pomanjkanja časa ni francoski zunanji minister Bidault prišel do besede in bo najbrže govoril jutri.

Bevin je svetu zunanjih ministrov izročil tudi izjavo o nemških reparacijah, ki jih je prejela Velika Britanija. Izjava pravi, da je medzavezniška komisija za reparacije prisodila Veliki Britaniji industrijske naprave v vrednosti 4 milijonov 400.000 mark (400.000 funtov šterlingov). Do sedaj da je Velika Britanija prejela naprave v vrednosti 1.500.000 mark. Dalje je Velika Britanija prejela 350.000 ton brodovja v vrednosti 6.350.000 funtov šterlingov. Vrednost nemškega imetja v Veliki Britaniji pa se ceni od 15 do 20 milijonov funtov šterlingov.

Glede zaplenjenega zlata v zapadnih področjih Nemčije, pravi izjava, da ga je približno 235 ton, ki da ga hranijo za račun držav, iz katerih so Nemci zlato odnesli.

Svet zunanjih ministrov je danes soglasno sklenil, da povabi v Moskvo avstrijskega zunanjega ministra, ki naj obrazloži avstrijsko stališče glede mirovne pogodbe z Avstrijo. Seja se je zaključila ob 18.40 po krajevnem času.

Denacifikacija na Turinškem

Berlin, 21. — Nemška agencija ADN poroča, da je predsednik turinške pokrajinske vlade Froelich izjavil: «Zvedeli smo, da je britanski minister Bevin zatrdil na moskovski konferenci, da ni bila denacifikacija v sovjetskem zasedbenem področju, posebno pa na Turinškem zadovoljiva, ter da je minister dr. Wolf izjavil, da je v Turingiji 50% učiteljev bivših članov nacistične stranke.

K tej izjavi moramo poudariti sledeče: dr. Wolf ni dal nikoli omenjene izjave o učiteljih na Turinškem. Do 20. marca 1947. leta je bila dosežena sledeča denacifikacija: v šolah v Turingiji je skupno 10.488 učiteljev, od katerih je 755 bilo članov nacistične stranke. Od pričetka denacifikacije je bilo sprejeto v službo 3.816 učiteljev, ki so jih nacisti oddaljili od šol.»

Zastopniki STO bodo povabljeni na posvetovanje pred gospodarski svet ZN

New York, 21. — Odbor gospodarskega in socialnega sveta ZN, katerega sestavlja 9 držav in ki je včeraj dovršil svoje delo, ki bo služilo za temelj dejavnosti gospodarske komisije za Evropo, je sklenil povabiti zastopnike Svobodnega tržaškega ozemlja, ko bo to ustanovljeno, na posvetovanja o vprašanjih tržaškega pristanišča.

Sforza o potrebi sporazuma z Jugoslavijo

Rim, 21. — Italijanski zunanji minister grof Sforza je izjavil: «Če Italija hoče plodonosen mir, se mora sporazumeti s svojimi sosedi in sicer z Jugoslovani. Želimo si iskrenega in koristnega prijateljstva s Francijo.»

Mladinski festival v Pragi

Beograd, 21. — Svetovna zveza demokratske mladine organizira festival mednarodne mladine, ki bo v Pragi od 20. junija do 17. avgusta tega leta. Povabljene so mladinske organizacije vseh držav sveta.

Jugoslovansko-romunski trgovinski sporazum podaljšan

Bukarešta, 21. — Gospodarski sporazum med Jugoslavijo in Romunijo, ki bo potekel koncem marca, je bil podaljšan do 30. aprila, ko bodo pričeli pogajanja za obnovitev sporazuma.

Bolgarsko-sovjetska trgovinska pogajanja

Sofija, 21 — 1. aprila bo odpotovala v Moskvo bolgarska delegacija na trgovska pogajanja z vlado ZSSR.

Živel mladinski teden!

Mestni odbor antifašistične mladine je ob priliki svetovnega mladinskega tedna — od 23. do 29. marca — izdal sledeči proglas mladini Trsta in ozemlja:

MLADINI TRSTA IN OZEMLJA!

Svetovna mladinska federacija poziva tudi letos mladino, naj proslavi svetovni mladinski teden z najbolj intenzivnim delom za uveljavljenje miru v svetu.

Pokažimo tudi mi našo voljo do miru in poudarimo našo željo, živeti in delati združeni v našem mestu in na ozemlju, ki bosta v kratkem zakonito tvorila «Svobodno tržaško ozemlje».

Za nas delavce, dijake, kmete Svobodnega ozemlja morajo biti manifestacije svetovnega mladinskega tedna jasen dokaz pomirjenja v našem mestu, trdnega bratstva med Italijani in Slovenci in enotnosti vse mladine.

Pripravimo se na obnovo in okrepitev naše industrije, ki je glavni vir blaginje za vse prebivalstvo. Tako nam bo mogoče zavarovati neodvisnost Svobodnega ozemlja in si zajamčiti svobodno in srečno prihodnost.

V tovarnah in uradih delujmo na to, da se dokončno izvede sindikalna fuzija.

Združeni z vsem ljudstvom bomo v bližnji bodočnosti lahko uvedli na Svobodnem ozemlju demokratični režim, ki bo lahko zajamčil svobodo, delo in blaginjo.

Samo s sporazumnim delom bomo lahko uresničili naša stremljenja:

Volivno pravico pri osemnajstih letih.

Zajamčeno delo, dobro strokovno šolstvo in socialno zakonodajo, ki bo ščitila mladino pri njenem delu.

Šolo, ki bo odprta za vso zmožno mladino in ki bo odgovarjala zahtevam modernega življenja.

Možnost za italijansko in slovansko mladino, da se vzgaja v svoji lastni kulturi in da razvije svoje umetniške zmožnosti.

Možnost za vso mladino, da se kakor koli sportno udejstvuje.

MLADINCI TRSTA IN OZEMLJA,

udeležimo se proslave mladinskega tedna ter s skupnim in sporazumnim delovanjem odpravimo sleherno nezaupanje za čim tesnejše sodelovanje v bodočnosti, da se utrdi enotnost vse mladine.

Pripravimo se na naš teden, na praznovanje prvega maja, praznika dela, praznika enotnosti vsega prebivalstva.

Živel svetovni mladinski teden, praznik miru, bratstva, enotnosti!

MESTNI ODBOR ANTIFAŠISTIČNE MLADINE

Jugoslovansko trgovinsko odposlanstvo v Sofiji

Sofija, 21. — V Sofijo je prispela jugoslovanska delegacija, ki bo vodila trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Bolgarijo. Delegacijo je sprejel bolgarski trgovinski minister Božilov. Delegacijo je spremljal bolgarski poslanik v Beogradu Ganovski.

Zamenjava denarja v Bolgariji

Sofija, 21. — Bolgarski finančni minister je danes izjavil v Sobranju, da se je zamenjava denarja izvršila v največjem redu s pomočjo ljudstva. Razen tega je izjavil, da bo 80% vsega prebivalstva dobilo v desetih dneh izplačan ves znesek denarja.

Proces zaradi pokolja v Lidicah

Praga, 21. — 27. marca se bo pričel pred ljudskim sodiščem v Pragi proces proti agentom Gestapa, ki so odgovorni za množični pokolj prebivalstva v Lidicah. Med obtoženimi je Harold Wiessman, bivši šef gestapa v Kladnu, njegov predhodnik Thonsen in 14 pomočnikov.

Oswiecimske grozote

Varšava, 21. — Osmi dan procesa proti zločincem v Oswiecimskem taborišču je poljska priča Jan Kasinski obtožil šefa taborišča Rudolfa Hössa, da je osebno ubijal že umirajoče jetnike.

Jugoslovanska priča dr. Cunder je zatrdil, da se je tretjina evakuiranih ujetnikov zadušila v transportnih vagonih, ker je bilo po 160 ljudi zaprtih v enem vagonu.

46 mostov porušenih na Poljskem

Varšava, 21. — V zadnjih 36 urah so poplave, ki so nastale zaradi taljenja ledu, porušile 46 mostov. Obsežna področja države posebno v Sleziji so poplavljena.

NARAŠČAJOČA OPOZICIJA PROTI TRUMANOVI POLITIKI

Dean Acheson pa še vedno „podpira demokracijo"

New York, 21. - Večina ameriških listov ne poroča ničesar o naraščajoči ljudski opoziciji proti predlogu predsednika Trumana glede pomoči Grčiji in Turčiji. Vendar molk velikega dela ameriškega tiska ne more zakriti dogodkov, do katerih prihaja v zvezi s Trumanovim govorom.

Organizacija naprednih državljanov Amerike je objavila 18. marca v listu «New York Times» poziv, ki vsebuje tudi popolno besedilo govora, ki ga je imel po radiu bivši podpredsednik Wallace, ko je ostro napadel predsednika Trumana.

Poziv pravi, da je «Trumanov predlog, da bi ZDA poslale ljudi, municijo in denar Grčiji in Turčiji, nevaren korak, ki vodi k vojni. Naša iskrena želja pa je, da kongres ne bi sprejel nobenega resnega ukrepa v tem pogledu, dokler ljudstvo ne bi izreklo svoje sodbe. Trumanov predlog poskuša razdeliti svet na dva tabora. Ne smemo dovoliti, da bi ameriški dolarji in državljani služili vzdrževanju propadlih vlastodržcev. Vse naše zaupanje sme sloneti samo na svetovni organizaciji OZN, ki naj da mir vsem narodom.»

Poziv predlaga Amerikancem, naj protestirajo proti Trumanu in zahteva v kongresu odpor proti Trumanovemu predlogu, kajti ZDA morajo podpirati one, ki so potrebni in ki so v vojni največ žrtvovali na strani zaveznikov.

Predsednik naprednega ameriškega društva odvetnikov, Kenney, je danes sporočil tisku, da je sklical izredni sestanek izvršnega odbora svojega društva, kajti nujno je treba razpravljati o krizi, ki se približuje ZDA zaradi nedavnih Trumanovih izjav o zunanji politiki.

Kenney je izjavil nadalje, da je treba proučiti vedno pogostejše napade na državljanske svoboščine, ki se pojavljajo v kongresu. Končno je Kenney poudaril, da zunanja politika vedno odraža notranjo politiko; intervencionistična zunanja politika pa vodi tudi v lastni državi do postopnega ukinjevanja državljanskih svoboščin.

Danes je kongres ponovno zasedal. Govoril je namestnik zunanjega ministra Dean Acheson, ki je izjavil, da ni ameriška politika v Grčiji in Turčiji «naperjena proti nikomur», marveč da hoče samo podpirati «demokratične vlade» obeh dežel.

Angleži naj gredo iz Egipta

Kairo, 21. — Senator Abu Alam paša je v egiptskem senatu 18. marca med drugim izjavil, da egiptsko ljudstvo zahteva popolno in brezpogojen odpoklic angleških čet iz vse nilske doline. Pozdravil bom službeno zahtevo egiptske vlade za izpraznitev angleških čet bilo iz Egipta, bilo iz Sudana.

Po ogorčeni debati je predsednik senata prečital resolucijo opozicije, v kateri se zahteva takojšen in brezpogojen odpoklic angleških čet iz Egipta in Sudana brez sklenitve zavezniške vojaške pogodbe med Anglijo in Egiptom.

***

LONDON. — Medazijske konference, ki bo 23. marca v Novem Delhiju se bodo verjetno udeležile vse arabske države srednjega Vzhoda.

Holandska politika v Indoneziji

Haag, 21. — Kakor poroča holandski tisk, je holandska vlada po 5 mesečnem zavlačevanju in sovražnostih pooblastila holandsko delegacijo v Bataviji, da podpiše indonezijsko - holandski sporazum, kakor je bil formuliran lanskega novembra. Demokratični tisk piše, da kljub podpisu sporazuma vlada ni menjala taktike, ker je istega dne dala nalog za vojaški napad proti Surabaji.

Glede holandske politike v Indoneziji, so se vodile ostre debate v parlamentu. Komunistični poslanec Dergot je izjavil, da holandska vojska vodi v Indoneziji kolonialno vojno ter preprečuje holandskemu ljudstvu, da bi vzpostavil dobre odnošaje z indonezijsko republiko. Holandske čete morajo takoj zapustiti Indonezijo.

Louis Saillant v Tokiju

Tokio, 21. — Glavni tajnik svetovne sindikalne federacije Louis Saillant je prispel zjutraj v Tokio. Obiskal bo generala Mac Arthurja, šefa francoske misije Pechhoffa in mnoge druge diplomatske osebnosti. Predvsem se bo pa sestal z voditelji japonskih sindikatov. Na Japonskem bo ostal dva tedna, ter bo obiskal ameriško in sovjetsko zasedbeno področje v Koreji. Novinarjem je izjavil, da bo napravil vse mogoče, da bi poživil japonski sindikalni pokret ter da bi dvignil življenjsko raven japonskih delavcev. Jutri bo prispel tudi sovjetski predstavnik Tarasov.

Evropska gospodarska komisija

Lake Success, 21. — Evropska gospodarska komisija je na včerajšnjem sestanku sklenila, da bo imela pravico preiskovati gospodarske tehnične probleme ne samo v državah, ki so članice komisije, temveč tudi v državah, ki niso članice OZN, če bodo te preiskave potrebne zaradi obnove porušenih pokrajin ali pa zaradi razvoja evropskega gospodarstva.

Zasedanje sveta za zaupno upravo

New York, 21. — Prvo zasedanje sveta Združenih narodov za zaupno upravo se bo uradno pričelo 26. t. m. z govorom generalnega tajnika Trygve Lleja.

SZ zavrača britansko noto glede Madžarske

London, 21. — Moskovska radijska postaja je javila, da je sovjetski poveljnik na Madžarskem general Sviridov zavrnil britanski predlog za skupno preiskavo s strani zavezniške nadzorstvene komisije glede sedanjega političnega položaja na Madžarskem.

200.000 italijanskih delavcev v Francijo

Rim, 21. — V Rimu je bila podpisana francoska-italijanska pogodba o vselitvi italijanskih delavcev v Francijo. Pogodba predvideva vselitev v Francijo 200.000 italijanskih delavcev tekom leta 1947. V imenu Francije je pogodbo podpisal minister za delo Ambroise Croizat.

Francoski načrt o tiskovno-obveščevalni službi

Lake Success 21. — Francoska delegacija je včeraj predložila gospodarskemu in socialnemu svetu OZN načrt uredbe glede tiskovne in obveščevalne službe, ki naj bi prišel na dnevni red na seji, k. bo še 1947. leta.

Francoski predlog predvsem zahteva popolno svobodo kretanja in bivanja v vseh deželah za akreditirane dopisnike svobodo pošiljanja novic brez cenzure, ter mednarodno uredbo za tiskovne prekrške. Načrt predvideva tudi ukrepe za zaščito oseb, ki so v informativni službi. Predlaga enakopravnost za vse agencije in kste v različnih državah, borbo proti širjenju lažnih vesti; unifikacijo zakona o lažnem obveščevanju ter pravico na objavljanje službenih demantijev.

***

WASHINGTON. — Iz Parža poročajo, da bodo mesečno ponudili 25.000 nemškim ujetnikom v Franciji možnost, da ostanejo v Franciji kot prosti delavci, ostalih 20.000 ujetnikov pa bodo vsak mesec poslali domov.

Nov val terorja v Grčiji

Vladne oblasti so aretirale številne levičarske osebnosti, da preprečijo njihovo pričanje pred preiskovalno komisijo

Solun, 21. — V zvezi z umorom bivšega ministra Zevgosa je grška komunistična stranka izdala proglas, v katerem pravi, da bo Zevgosov zgled postal simbol za milijone Grkov, ki verujejo v neodvisnost in v demokracijo.

Agencija France Presse poroča, da je Zevzos v trenutku, ko je bil ubit, odhajal k anketni komisiji, da ji izroči spomenico, ki opozarja komisijo na nov val terorja solunskih oblasti, ki so aretirale 13 levičarskih osebnosti, katerih pričanje pred komisijo bi bilo zelo neprijetno za grško vlado.

Kljub povečanemu terorju pa odpor ljudstva vedno narašča. Številni kmetje se pridružujejo demokratični vojski. General Zervas, ki je te dni prispel v Makedonijo, je odredil večjo ofenzivo v gorovjih Makedonije in Tesalije. Pri tem se poslužujejo tudi letalstva in vojne mornarice.

Anketna komisija je 20. t. m. dospela na albansko ozemlje. Sprejela jo je skupina 400 beguncev iz Čamurije in ji predložila spomenico o nevzdržnem položaju albanske manjšine v Čamuriji.

Včeraj je komisija nadaljevala zaslišavanje prič. Zaslišala je nekatere demokrate, ki so bili obsojeni na smrt in ki so njih usmrtitev odložili na zahtevo komisije. 21 letni član mladinske organizacije EPON Georgios Krinaris je povedal, da je bil obsojen na smrt, ker ni znal povedati, kdo je za časa okupacije ubil v njihovi vasi nekega kolaboracionista. Zaradi tega umora so oblasti aretirale v vasi 560 oseb in monarho-fašisti so na mestu ubili 8 oseb ter njih trupla razparali in obesili na drevesa. Priča Patis je govoril o velikih grozodejstvih monarho-fašistov. Tudi on je bil obsojen na smrt, ker so ga obtožili, da je organiziral odporniške skupine.

V ponedeljek bo komisija odpotovala v Sofijo, kjer bo ostala 4 dni in bo nato odpotovala v Beograd ter se bo 3 aprila sestala v Ženivi, kjer bo izdala svoje poročilo.

Varnostni svet razpravlja o minah v Kriškem prelivu

Lake Success, 21. — Pred Varnostni svet je danes prišlo ponovno vprašanje glede miniranja Kriškega preliva. Odbor za ugotovitev dejstev je predložil svoje poročilo. Odbor je izjavil, da so bile mine, ki so poškodovale dva britanska rušilca, položene «z vednostjo albanske vlade».

Poljski zastopnik Lange je poudaril, da so dokazi, ki jih je predložil odbor, nepreprečljivi in si med seboj nasprotujejo. Predložil je, naj obe stranki uredita ta spor na miren način, kakor predvideva statut OZN. Angleški predstavnik Cadogan je zahteval, naj Varnostni svet ugotovi, da je bilo minsko polje v Kriškem prelivu položeno s strani albanske vlade ali v sporazumu z njo. Če se obe vladi ne bosta mogli sporazumeti, naj to vprašanje ponovno predložita Varnostnemu svetu v preučitev, ter naj to vprašanje ostane na dnevnem redu, dokler ne bosta zadovoljni obe vladi.

Varnostni svet je razpravljanje preložil na jutri.

DOBRE IN SLABE STRANI francosko-angleške zveze

Bidault potrjuje francosko stališče glede nemškega premoga

Moskva, 21. — Danes je Bidault priredil na francoskem poslaništvu tiskovno konferenco. Izjavil je, da je imel z generalisimom Stalinom prisrčen in dolg razgovor, v katerem sta razpravljala o stališčih Sovjetske zveze in Francije. Razgovor je bil dolg, je dejal Bidault, toda dobra ura in pol ni zadostovala, da bi razpršila vse nesporazume. Znano je, da zastopa Francija stališče federalizacije Nemčije, medtem ko je ZSSR za enotnost.

Na vprašanje o Bevinovem stališču glede porurskega premoga je Bidault izjavil, da so razgovori med Anglijo in Francijo glede zavezniške pogodbe dajali upanje, da bo dosežen sporazum o nemških vprašanjih. Zdaj pa vendarle kaže, da je sporazum še daleč in da ti razgovori stališč niso mnogo zbližali.

Bidault je poudaril, da se ne namerava odpovedati svojemu stališču glede premoga, in da bo to stališče zagovarjala katera koli francoska vlada. V tem vidijo nekateri komentatorji namig na trenutno vladno krizo v Franciji. Pravijo, da bo Bidault, če bo šlo v Franciji zares, v ponedeljek zapustil Moskvo in odpotoval v Pariz.

Nacisti na letovišču

Berlin, 21. - List «Neues Deutschland» piše, da je treba posvetiti posebno pozornost koncentracijskim taboriščem hitlerjevcev v južni Bavarski. List omenja, da so reakcionarni elementi po prvi svetovni vojni našli zatočišče na veleposestniških imetjih, sedaj pa so se zbrali v tako imenovanih koncentracijskih taboriščih, kjer se počutijo mnogo varnejši kakor zunaj. Dobivajo boljšo hrano kakor ostalo prebivalstvo ter svobodno izpovedujejo nacistično ideologijo. V taboriščih vlada pravi teror nad onimi, ki so spoznali stvarnost vojnega poraza. Obdržali so popolnoma nacistično administracijo, ki jo podpira notranje ministrstvo in ki ni do sedaj ničesar podvzelo v tem pogledu.

Ameriško „posojilo" Kitajski in Koreji

Washington, 21. — Nek visok funkcionar ameriškega zunanjega ministrstva je potrdil novice, da namerava ameriška vlada dati posojilo Kitajski in Koreji. Zdi se, da bo določeno samo za ameriško zasedbeno področje v Koreji 600 milijonov dolarjev. Še večnejše posojilo bo treba dati Kitajski, ki je bila porušena v vojni.

Jugoslovanske finance na čvrstih nogah

Državni proračun FLRJ je pod streho. To je velik uspeh za vsakega finančnega ministra in vsako vlado, toda toliko večji uspeh za finančnega ministra in vlado FLRJ, ki se je po dolgoletni osvobodilni borbi in strahotnem materialnem razdejanju gospodarsko in finančno postavila na lastne noge. Toliko večji uspeh za državo, ki je izvedla revolucijo vsega družbenega gospodarskega življenja in je morala svoje finance temu prikrojiti.

Poročilo, s katerim je pomočnik finančnega ministra obrazložil proračun za leto 1947, je zgovoren dokument radikalne preosnove vsega družbenega in gospodarskega življenja in novega pojmovanja odnosov med državo in gospodarstvom, med državo in državljanom. Zila državne uprave in narodnega gospodarstva, države in državljana bije skupno in žene ji po novem organizmu, zlitem v nerazdružno skupnost.

Državni proračun FLRJ ni več samo upravnega značaja, temveč zajema tudi narodno gospodarstvo, t. j. državni gospodarski sektor, ki po svojem obsegu daleč prekaša zadružnega in privatnega. Letošnji državni proračun ne vsebuje samo upravnih potreb v najširšem pomenu besede, ne samo potreb prosvete in kulture, potreb narodne obrambe in ne samo potreb socialnega skrbstva, kar je bilo vsebina dosedanjih proračunov, temveč vsebuje tudi financiranje vsega državnega sektorja, ki se je zlasti razširil po nacionalizaciji privatnih gospodarskih podjetij. Druga revolucionarna poteza proračuna je ta, da v skladu s federativno ureditvijo države vsebuje poleg pregleda dohodkov in izdatkov zveznega značaja tudi proračune šestih ljudskih republik, ki se vsi stavljajo FLRJ, in torej po pravici zasluži označbo «splošnega državnega proračuna».

Proračun je uravnotežen in znaša 85 milijard in 854 milijonov dinarjev. Z upravičeno samozavestjo naglaša poročilo, da je Jugoslavija ena izmed redkih držav na svetu, katerih proračun je uravnovešen; samo dve državi imeta proračun s prebitkom t. j. Sovjetska zveza (s prebitkom 20 milijard rubljev) in ZDA (s prebitkom 200 milijonov dolarjev).

Teh 85 milijard in 854 milijonov splošnega državnega proračuna se deli na 59 milijard 560 milijonov zveznih izdatkov in 26 milijard 294 milijonov din republiških. Med ljudskimi republikami so Bosna in Hercegovina, Makedonija in Crna gora pasivne za 1 milijardo 126.6 milijonov din; ta primanjkljaj se krije iz sredstev zveznega proračuna.

Posebno razveseljivo je, da je 51.39% vseh zveznih izdatkov dodeljenih za narodno gospodarstvo (27 milijard 310 milijonov za financiranje državnega gospodarstva in 3 milijarde 300 milijonov za obnovo naselij). Če pa upoštevamo še izdatke, ki so jih ljudske republike namenile gospodarstvu, znašajo skupno izdatki za gospodarstvo kar 55.24% splošnega državnega proračuna. Te ogromne številke so glasnik novega razvoja vsega narodnega gospodarstva pod enotnim državnim vodstvom in v duhu petletke, ki se že načrtno izvaja. Gre predvsem za industrializacijo in elektrifikacijo, pa tudi za kmetijsko in gozdarsko panogo so določeni največjšnji krediti.

Samo 5.65% zveznega proračuna predstavljajo izdatki za državno upravo in upravno poslovanje. Med izdatki negospodarskega značaja so najnačelnejši izdatki za socialno in zdravstveno zaščito delavcev in nameščencev, ki znašajo 8 milijard 353 milijonov, t. j. 14.02% zveznih izdatkov. Za narodno obrambo je določeno 13 milijard 550 milijonov (22.7% zveznih izdatkov ali približno 16% vseh izdatkov splošnega državnega proračuna.)

Dohodki so zagotovljeni predvsem z novim davkom na promet proizvodov (38 milijonov), dobički državnih gospodarskih podjetij in dohodki raznih državnih ustanov, kakor tudi z reparacijami (okoli 3 milijarde din). Davčna reforma je šla za tem, da z uvedbo davka na promet proizvodov, ki je najizdatnejši vir splošne državne akumulacije, razbremeni državljane kot potrošnike in na posredni način z obremenitvijo državnih gospodarskih podjetij zagotovi državi glavni dohodek.

Ze ti osnovni podatki iz proračuna za leto 1947, govore dovolj prepričevalno o solidnosti jugoslovanskih financ. Ugodne prognoze za tekoče leto pa potrjujejo tudi podatki o razvoju državnih financ v prejšnjem letu; saj klije gospodarsko življenje in z njim tudi finančno iz semena, posejanega v prešnjem letu, ko so pač koledarski datumi samo konvencionalni mejniki v tem nepretrganem razvoju. Poročilo o splošnem državnem proračunu za 1947. leto vsebuje tudi podatke o razvoju državnih financ FLRJ v letu 1946. Zvezni proračun za 1946 leto je bil samo administrativnega značaja in je predvideval 20 milijard izdatkov. Nad 6 milijard izdatkov je bilo v lanskem proračunu kritih iz izrednih sredstev. Hvalevredno je, da novi proračun odpravlja ta način kritja (iz izrednih sredstev) in predvideva kritje z rednimi dohodki. Celotni izdatki so znašali v lanskem zveznem proračunu 25 milijard 394 milijonov. Če prišteješ mo še izdatke ljudskih republik, so splošni državni izdatki dosegli 33 milijard 452.8 milijonov; temu je stalo nasproti 27 milijard 153,4 milijonov dohodkov, kar pomeni, da je bilo doseženih 99% predvidenih proračunskih dohodkov. Finančno ministrstvo je predvidevalo primanjkljaj 7 milijard, v resnici pa ni presegel 6 milijard din.

Ker je ves kriditni sistem v državnih rokah, daje poročilo tudi pregled te panoge narodnega gospodarstva in predvsem ugotavlja, da je količina denarja v prometu popolnoma v skladu s potrebami jugoslovanskega gospodarstva in da ni sledu o inflaciji, ki jo prešivljajo celo države, ki so bile v mnogo ugodnejšem položaju. Bánke razpolagajo z dovolj denarja, kar dokazuje že okolnost, da je bila obrestna mera znižana od 7% na 4%. Hranilne vloge so pri državnih bankah narastle v primeri z letom 1945 za 223,7 milijonov din, t. j. za 72%.

Poročilo o državnem proračunu za leto 1947. je prežeto z veliko samozavestjo, ki sloni na doseženih uspehih, toda prav tako na prepričanju, da je bila pot pravilno izbrana, v skladu z novim gospodarskim sistemom in načeli nove demokracije.

KRIZA V FRANCIJI

Padec vlade se zdi neizbežen, če pogajanja z Vietnamom v zadnjem trenutku ne spremene položaja

Pariz, 21. — Politična kriza, ki je nastala v Franciji zaradi vprašanja Indokine, ker komunistični poslanci v parlamentu niso hoteli podpreti vladne imperialistične politike, se je danes še poslabšala. Predsednik republike Vincent Auriol se je mnogo trudil, da bi v zadnjem trenutku preprečil poglobitev krize in padec vlade, katere padec se vendarle zdi neizbežen, če se ne zgodi kaj nepredvidenega.

Vsekakor je ministrski predsednik Paul Ramadier na današnji seji socialističnega kongresa izjavil, da še ni izgubil vseh upov. V narodni skupščini so danes razpravljali o vprašanjih manjše važnosti, odločilna debata, ki ji bo sledila glasovanje o zaupnici, pa je določena za jutri.

V skupščinskih hodnikih krožijo danes vesti o možnosti nove vlade treh strank, ki bi bila podobna Bidaultovi vladi od 23. 6 do 24. 11. 1946. Nekateri govore tudi o možnosti, da postane ponovno Blum predsednik vlade. V Parizu popolnoma resno pričakujejo Bidaultov prihod iz Moskve in to za nedeljo ali ponedeljek.

Po drugi strani poroča Reuter, da so se po vsej priliki pričela pogajanja med vietnamsko vlado in kolonijalnimi funkcionarji francoske vlade v Indokini. Vietnamska delegacija v Indokini je kot pogoje zahtevala ustavitev sovražnosti na vseh frontah v Indokini in takojšnji pričetek pogajanj. Ker francoska vlada vietnamske delegacije ne smatra za resnično predstavnico Vietnama, je verjetno, da se bodo pogajanja pričela v Indokini neposrednо s Ho Čin Minhovo vlado. Vsekakor so to samo domnevanja: vprašanje francoske vlade krize pa ostaja slej ko prej odprto.

KRATKE VESTI

LONDON. — Britanska vlada je sklenila sporazum z dansko, švedsko in nizozemsko vlado za medsebojno odpravo vizumov.

LONDON. — Med finsko trgovinsko delegacijo ter britanskimi zastopniki so sklenili sporazum za dobavo velike količine finskega lesa Veliki Britaniji.

MOSKVA. — Biolog Gubarov in dermatolog Torsujev, profesorja na medicinskem institutu v Rostovu, sta iznašla nov način zdravljenja gobavosti. Do sedaj so imeli to bolezen za neozdravljivo.

BUKARESTA. — Bolgarska vlada bo sprejela tisoč romunskih otrok v okviru akcije za pomoč romunskemu ljudstvu. Prva skupina 82 otrok iz Romunije je že prispela v Bolgarijo.

FRANKFURT. — 31. maja bo 60.000 Nemcev, ki so zaposleni pri ameriški zasedbeni armadi v Nemčiji, odpuščenih. Odpuščeni bodo zaradi tega, ker je vojaško poveljstvo sklenilo zmanjšati zasedbene stroške.

MANILLA. — Filipinski predsednik Manuel Roxas in ameriški veleposlanik v Manili Mac Nutt sta v Manilli podpisala sporazum za vojaško medsebojno pomoč med Združenimi državami in Filipini.

BERN. — Letos bodo v Bernu štirje veliki procesi proti švicarskim kvislingom. V prvem procesu bo federalno sodišče sodilo zaradi veleizdaje 38 članom organizacije «Priključitev Švicarjev k Veliki Nemčiji».

OSLO. — Norveška bo uvozila 50 milijonov opek iz Belgije v bližnji bodočnosti.

WASHINGTON. — Ministrstvo za poljedelstvo ZDA je objavilo, da predvidevajo za leto 1947 pridelek 1212 milijonov mernikov žita. Leta 1946 so pridelali 1156 milijonov mernikov.

RIM. — Umberto Calosso, ki s Saragatom vodi list «Umanità», povzdiguje v nekem članku zmožnosti Pija XII., ki ga smatra za največjega papeža tega stoletja.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Ostali bomo na zemlji svojih dedov

V zvezi z dejstvom, da pride mnogo slovenskih vasi pod Italijo, se postavljajo pred ljudstvo nova vprašanja, na katera je potreben odgovor. Zato se vaščani teh vasi često sestajajo na zborovanjih, kjer razpravljajo o perečih vprašanjih, ki jih bo treba rešiti. Predvsem so ljudje zaskrbljeni, kako bo z zemljo in ostalimi nepremičninami. Nadalje jih zanima, kako bodo morali plačevati davke in kakšne bodo še razne druge dajatve. Važno vprašanje je tudi, kako bo italijanska država rešila vprašanje socialne pomoči vojnim žrtvam, sirotam, vdovam itd.

V drugih vaseh se pojavljajo zopet druga vprašanja. Tako zanima mnoge, kako bo s posojilom, ki so ga dali za časa narodno osvobodilne borbe. Vsi dobro vemo, da so mnoge vasi posodile velike vsote. Seveda, če bi prišli pod Jugoslavijo, bi se ta vprašanja sploh ne pojavila, kajti Jugoslavija bi jih rešila pravično. Sedaj so pa v skrbeh, kajti prišli bodo pod državo, ki bo morala sama plačevati reparacije itd. Na vsak način je gospodarska stran tega vprašanja resna in bo treba najti zadovoljivo rešitev za vse prizadete. Znano je, kako ogromno je žrtvovalo prebivalstvo vasi Steverjan, Sovodnje in drugih.

Na prejšnjih zborovanjih, ki so jih imeli vaščani, so že sklenili, da nikše ne bo zapustil svoje rodne zemlje. Obdelovali bodo naprej posestva svojih dedov z isto skrbnostjo in požrtvovalnostjo, kakor doslej. Če jih je zemlja redila do sedaj, jih bo tudi v bodoče, zlasti še, ker so pripravljeni požrtvovalno delati.

Vse ljudstvo pa gleda na novo nastali položaj stvarno in se ne da plašiti z nobenimi grožnjami. Zavedajo se, da so del jugoslovanskega naroda, ki bo budno spremljal vse njihove napore pod italijansko upravo. Prepričani so tudi, da se stari časi fašističnega nasilja ne bodo več povrnili.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za nogometni odsek v Nabrežini so darovali v veseli družbi Jožetov 1300 lir.

Za pogreb tovarišice Colja Marije iz Gabrovca, matere dveh padlih partizanov, je darovalo socialno skrbstvo iz Nabrežine 1500 lir in ASIZZ iz Gabrovca 1490 lir.

Vesela družba je ob priliki zlate poroke Ivana in Jožefe Kralj nabrala 1010 lir za politične priporočnike.

Slava padlim junakom v Lonjerju

Dne 21. III. 1945. so bili izdani borci sabotažnega bataljona, ki so imeli svoje skrivališče v Lonjerju pri Trstu. Fašisti skupaj z SS-ovci so obkolili vas in napadli partizane. V junaški borbi s fašisti so padli štirje tovariši, Andrej, Stojan, Pavle in Radivoj.

Včeraj smo se spominjali junaške smrti hrabrih tovarišev, partizanov. Slava padlim borcem za našo svobodo!

V nedeljski številki bomo objavili slike in opis junaške borbe.

Tudi v občinskih uradih nam morajo priznati dvojezičnost

Protestno pismo partizanov IV. sektorja

O vprašanju dvojezičnosti smo že mnogo pisali. Spričo trdovratnega odpora italijanskih šovinistov, ki zavzemajo v Trstu vsa najvažnejša mesta in ki nočejo prav ničesar slišati o priznanju enakih pravic Slovencem v uporabi njihovega jezika, pa se bomo morali še mnogokrat vrniti k temu vprašanju.

Marsikaj smo že brali o tem vprašanju v raznih listih in lističih, ki sami sebe nazivajo «napredne». Izgovarjajo se, da statut še ni stopil v veljavo, da tu še vedno veljajo stari italijanski zakoni itd. Eden izmed glavnih izgovorov pa je ta, da bo veljala dvojezičnost le v državnih uradih, da pa bodo občine, kjer imajo večino Italijani, poslovale samo v italijanščini. Ta izgovor seveda ne bo držal, ker v tržaški občini Slovenci prav tako kakor Italijani nosijo bremena, ki jim jih nalaga občina za javne potrebe.

Slovensko tržaško ljudstvo ne bo odnehalo, dokler mu ne bo v vseh uradih, pa naj bodo državni ali občinski, priznana popolna enakopravnost. In reakcionarni krogi, ki sede po vseh teh uradih, bodo morali pred odločno ljudsko voljo končno vendarle kloniti.

Pisali smo že o raznih protestih našega ljudstva proti raznim javnim upravam, kakor so železnice, pošta itd., ker nočejo uvesti v svojem poslovanju z javnostjo dvojezičnosti. Danes objavljamo v izvlečku protest, ki so ga poslali partizani iz Sv. Ane, Sv. Magdalene, Zavelj, Doline, Škednja, Ricmanj, Domja, Boršta in Prebenika s svojega zborovanja tržaški mestni občini.

V protestu ugotavljajo, da občinske oblasti namenoma ignorirajo določbe statuta za STO, ki govore o uporabi slovenskega jezika v javni upravi. V protestu zahtevajo, da se morajo vsi uradi v svojem poslovanju strogo držati načela dvojezičnosti, saj upravljajo dvojezičnemu ljudstvu.

Protestno pismo se končuje: «Zaradi velikih krvnih žrtev, ki so jih dali za zmago demokracije in bratstva med narodi na tej zemlji, imajo partizani popolno pravico zahtevati, da demokratične pridobitve, ki sta si jih priborila slovensko in italijansko ljudstvo, ki tu skupno živita, ne ostanejo le na papirju.»

To zahtevajo borci za svobodo, ki so se borili takrat, ko je razna uradniška gospoda, ki se sedaj tako upira dvojezičnosti, služila fašistom in nacistom.

Preskrba

Odrezke za piškote naj dvignejo danes vodje prehrane v podeželskih občinah v ul. Genova 9, soba 2.

Polenovka za menze in zadruge. Interesenti naj se javijo v ul. Genova 9-I, soba 6 do torka 25. t. m.

Reorganizacija stanovanjskega urada

Ker bo stanovanjski urad reorganiziran, bodo od 26. marca 1947 dalje razveljavljene vse prošnje za stanovanja, kakor tudi prošnje za zasedbo stanovanj ali dela stanovanj. Prav tako bodo razveljavljene vse prošnje za podnajem ali prepustitev stanovanj, ki so že predložene stanovanjskemu uradu ali še ne rešene pred omenjenim datumom.

Prizadeti naj obnovijo svoje prošnje v sedmih dneh po objavi tega oglasa na tozadevnem obrazcu, ki ga je treba točno izpolniti in priložiti potrebne dokumente.

Strojev ne smejo odpeljati

Anhovski delavci branijo svojo tovarno

Kakor vsa Soška dolina, se tudi Anhovo in delavci v anhovski cementarni z navdušenjem pripravljajo na dan, ko bodo priključeni k novi Jugoslaviji, kot svobodni člani svobodnega naroda. Seveda nekaterim krogom ta prehod oblasti ni všeč in bi radi še pred priključitvijo odnesli iz tovarne, kar se odnesti da.

Že lansko leto julija meseca je delniška družba «Isonzo», ki je lastnica te cementarne, skušala odpeljati del strojev iz tovarne v Italijo ali v Trst. Delavci so se odvozu takoj odločno uprli in tudi ravnatelj Petrucci iz Trsta ni opravil nič. Delavci niso pustili odpeljati strojev.

Pred nekaj dnevi se je v Anhovem zopet pojavil glavni ravnatelj iz Trsta in znova načel vprašanje odvoza strojev. Tokrat je dejal, da ima v Italiji okrog 300 brezposelnih delavcev, ki bi jih lahko zaposlili, če odpelje stroje iz anhovske tovarne. Čudno, da so ravno ti stroji potrebni za zaposlitev italijanskih delavcev v Piemontu ali še bolj daleč. Vsekakor je gospod ravnatelj, ki je lani trdil, da bo odpeljal stroje na tržaško svobodno ozemlje, sedaj spremenil taktiko, ker je upal, da bo imel pri tem več sreče.

Delavci pa so se tudi tokrat odločno postavili na stališče, da so stroji plod njihovih žuljev in da so zato nedotakljivi. Tudi jih niso premotile ravnateljeve ponudbe o zamenjavi nekaterih strojev za surovine in drug material, ki je potreben za obratovanje podjetja.

Anhovsko delavstvo je videlo že iz puljskega primera, koliko veljajo obljube, prihajajoče s te strani, in ima tudi samo dovolj izkušenj, da jim ne veruje. Zato sodi samo po dejanjih. Prepričano pa je, da bo v cementarni zaživelo novo življenje in da bo vprašanje brezposelnosti temeljito rešeno v tistem trenutku, ko bo Soška dolina in z njo tudi anhovska cementarna priključena k Jugoslaviji. Po Jugoslaviji se obnavlja v pospešenem tempu in treba bo dvakrat ali trikrat dvigniti kapaciteto cementarne ter najeti še mnogo novih delavcev, da bo lahko vsaj delno zadostili velikim zahtevam, ki jih bo tovarni postavil jugoslovanski načrt za obnovo in petletko, ki se bo raztegnil tudi na Posočje. Zato je stališče delavcev v obrambi strojev popolnoma pravilno, ker branijo le svojo bodočnost, svoj kruh in svoje blagostanje.

V novo pomlad!

Hej — in zopet smo v novi pomladi!

Dolgo smo jo čakali, težko smo jo čakali, hrepeneče.

Dan za dnem smo oprezovali. Če je bilo slabo vreme, smo se kakor slučajno spraševali, s skoraj zaskrbljenim obrazom: «Hm — kaj letos ne bo pomladi?» — In ko se je prismejalo sonce — ej, pri moji veri — takrat smo jo čutili, ne, otipali smo jo v zraku. Četudi je bilo šele januarja.

Bili smo res nestrpni, prav kakor otroci, majhni, majčkeni otroci, ko čakajo svojo največjo srečo — Miklavža.

Sedaj je tu.

Sončna, sveža, sočna, brsteča, cvetoča — polna neke silne moči, ki vstaja, moči, ki gotovo zmaga.

In kar nas je dobrih ljudi, ki smo jo čakali, ki jo čutimo, smo prav taki. Novi. Prerojeni. Pomlajeni.

Res, zastonj ne pravimo pomladi — pomlad.

In to je največja skrivnost pomladi. Vsako leto enaka — vsako leto nova — pa naj bo mladim ljudem, ali onim v letih.

Kaj naj torej velja pomladi, če ne naš prisrčen pozdrav:

Pozdravljena nova pomlad, pozdravljena iz polnih prsi, v katerih bijejo radostna srca!

VESTI S PODEŽELJA

GABROVEČ

V spomin rojstnega dneva Srečka Kosovela je društvo «Drago Bojan» v Gabrovcu imelo 19. t. m. prireditev. Igrali so «Zadnje srečanje» in «Posredovalnico». Zapeli so tudi več pesmi.

Ljudstvo je ob tej priliki nabralo 14.000 lir za odrsko zagrinjalo. Sklenili so, da se bodo tudi vnaprej pridno vadili za nadaljnje nastope. Skrbno se pripravljajo tudi na 1. maj.

POSTOJNA

Delo na polju ljudske prosvete. V postojnskem okraju je precej razgibano. Povsod se vrše glasbene prireditve, poznan je postojnski zbor, igrajo se razna dramska dela itd. Napake pa v glavnem vrše prosvetni sveti, ki le premalo dajejo poudarka vzgojnim delom, in s tem ne vrše tistega dela, ki bi ga morali prvenstveno opravljati t. j., da bi vodili in usmerjali prosvetno delo na vasi.

V postojnskem okraju ni tedna, ko bi se ne bi vršila kulturna prireditev. Stalni dramski skupini sta v Postojni, v ostalih krajih so pa priložnostne, ki so po nekaterih vaseh zelo aktivne, kakor v Studenem in v Orehku. Tudi mladina se po vaseh pripravlja na uprizoritev sodobnih iger. Tako je mladina iz Trnja pripravila «Tri zaostale ure». Ne zaostajajo za njimi v Belskem, kjer se mladina pripravlja na uprizoritev «Županove Micke».

V vasi Predjama vzorno urejajo stenčas. Ta je zadnje čase oživel in prinaša zgledne politične, gospodarske in druge članke iz življenja na vasi. Tej vasi bi morale zgledno slediti druge vasi, katerih stenčasi res niso preveč na višini.

Mladinska kulturna prireditev. V nedeljo je mladina iz Matenje vasi nastopila s tridejanko «Zelena vrvica» in šaloigro «Gospod Lisjak». Mladina je dve igri naštudirala sama. Mnogi mladinci so bili prvič na odru in priznati moramo, da so se dokaj dobro odrezali. Svoji vlogi sta zelo dobro podala Koritnik in Torbar. Tudi ostali so se izkazali. Jasno je, da so se pokazale tudi razne hibe, ki pa jih bo mladina kaj kmalu odpravila. Pravtako nekaterih besed niso pravilno naglašali. Vzroke tega moramo iskati v tem, da so bili v času fašizma prisiljeni obiskovati italijanske šole. Svetujemo jim, naj drugič naprosijo nekoga, da jih nauči pravilnega naglašanja, saj se bodo le tako naučili pravilne izgovorjave. Vse to je na odru nujno potrebno. Prav tako ni prijetno za uho «l» kanje. Nujno je, da ob takih prilikah napravijo nekoliko več reklame in nalepijo več lepakov. Pravtako ne smejo biti preskromni, saj vsakdo ve, da igralci na vasi niso poklicni igralci, pač pa kmečka in delavska mladina, ki je prežeta z novim duhom, ki se hoče udejstvovati na prosvetnem polju in si sezidati svoj dom. Le pogumno naprej!

ČEZARJI

Delo žena. Na dan mednarodnega praznika so žene sklenile, da bodo vestno izvrševale vse naloge in se redno sestajale. Na množičnem sestanku, ki so ga imele 17. t. m., pa so razpravljale o političnem položaju in delu, ki ga bo imela istrska žena v STO-ju. S tem v zvezi so govorile tudi o bodočih nalogah. V diskusijo je posegla tudi 60 letna žena, ki je dejala: «Delale bomo še bolj kot do sedaj, da čimprej dosežemo naše cilje. Ob zaključku sestanka so si zadale sledeče naloge: budno čuvati vse pridobitve narodnoosvobodilne borbe, posvetiti največjo skrb vzgoji otrok in jih redno pošiljati v šolo, udejstvovati se v kulturno prosvetnem življenju, utrjevati bratstvo in braniti narodnostne pravice.

Č. L.

POBEGI

Masovni sestanek. V soboto zvečer so vaščani razpravljali o vaških zadevah in o splošnem političnem položaju. Obravnavali so spor med vaščani Čezarjev in Pobegov in se sporazumeli, da bodo popravili šolo v Čezarjih tako, da bo imela dva razreda, v Pobegih pa prosvetno dvorano. Tako bodo zadovoljni vsi, otroci, prileti in najstarejši.

Iniciativnost žena. Na sestanku, katerega se je udeležilo 66 članic ASIZZ-e, so sklenile, da bodo čimprej ustanovile živilsko zadrugo, saj bodo na ta način manj potrošile in imele rednejšo dostavo živil.

ROČINJ

Žene iz Ročinja so tudi praznovale svoj mednarodni praznik. Med tednom so organizirale predavanje, prispevale z raznimi dopisi za stenčas ter zbirale prostovoljne prispevke za sirote. Priredile so skupno z mladino tudi lepo proslavo. Ob tej priliki je o ženi spregovorila vaška učiteljica.

Za vojne sirote so v tem tednu zbrale lir 1837.

Izpred sodišča

Dvakrat sojena

Včeraj je tržaško porotno sodišče sodilo Viljemu in Danilu Gravnarju. Obtožena sta, da sta se s silo in grožnjami maja meseca 1945 v Gorici polastila srebrnine, denarja, draguljev in drugih predmetov, ki so bili last Blanke Cosulich-Rosemberg. Hkrati sta obtožena, da sta se z ropom polastila tricikla, last Angela Milana, da bi z njim odpeljala izropane predmete.

Predsednik je prebral obsodbo, ki jo je bilo nad obtožencema izreklo vojaško sodišče IX. Korpusa. Takrat sta bila namreč obsojena Viljem Gravner na leto in pol težkega prisilnega dela in Danilo Gravner pa na dve leti zaradi zločina, za katerega sta se morala sedaj ponovno zagovarjati pred sodiščem. V takratni obsodbi je bilo omenjeno, da je dejanje takšnih zločinov v škodo junaštva, lojalnosti in težkih žrtev, ki so jih trpeli borci za svobodo.

Gospa Cosulich, ki je nastopila kot priča, je priznala, da so ji jugoslovanske oblasti vrnile del imovine. Takrat je stvar prijavila nekemu partizanskemu političnemu komisarju, ki je dejal, da sta to dejanje izvršila prava bandita, ki nista imela nobene pravice vršiti hišnih preiskav.

Javni tožilec se je v svojem obtožilnem govoru skliceval na obsodbo, ki jo je že bilo izreklo jugoslovansko vojaško sodišče; kljub temu pa zahteval, da se obtoženca obsodita vsak na 10 let ječe in 30.000 lir globe.

Branilca odvetnik Zennaro in Devetak sta dejala, da proces ni zakonit; oba obtoženca sta bila namreč že obsojena po določbah zakona in postopka s strani vojaškega sodišča, ki je bilo takrat zato pristojno. Ne glede na to pa bi morala biti obtoženca amnestirana, kakor določa amnestija, ki jo je dala v marcu 1946 ZVU. Proces so odložili na 27. t. m.

Osrednji sindikalni odbor za izplačilo družinskih doklad

Osrednji odbor za sindikalni sporazum nam je poslal naslednje poročilo o družinskih dokladah v primeru stavke, ki ga objavljamo v izvlečku.

Osrednji odbor je poslal v tem vprašanju ZVU protest. ZVU je namreč priznala pravico stavke. Zato bi morali smatrati odsotnost za časa stavke kot upravičeno. ZVU pa je določila, da je treba pri dodeljevanju družinskih doklad smatrati to odsotnost kot samovoljno ter da se zato te dokladе ne izplačajo ne glede na to, ali so delavci v tednu stavke delali vsaj 24 ur ali ne.

Osrednji odbor za sporazum pa smatra, da je odsotnost zaradi stavke upravičena in da morajo zato delavcem izplačati družinske doklade kakor v primeru bolezni ali znižanju delovnega časa, če v tednu stavke opravijo vsaj 24 ur dela. Če torej delodajalec plača svoj prispevek, mora zavod za socialno skrbstvo izplačati doklade ne glede na stavko.

Sindikalne organizacije seveda ne zahtevajo, da se delavcem izplača mezda ali plača za časa stavke, toda zahtevajo, da delavci za vse plačane prispevke dobe tudi tozadevne doklade. Pristajajo tudi na to, da se ne izplačajo doklade, če delavci opravijo v tednu stavke manj kot 24 ur dela, kakor je določeno za odsotnost, ki ni samovoljna. Jasno je, da morajo delodajalci plačevati prispevke zavodu za socialno skrbstvo, dokler prekinitev dela zaradi stavke v enem dnevu ne prekorači količnika 16/40.

Zato bo odbor za sindikalni sporazum z vsemi močmi podprl to svojo zahtevo.

Kaj pa z igralnicami?

Pred kratkim je policija zasegla razne igralnice in do nadaljnjega prepovedala njihovo delovanje. Ne vemo, zakaj je sploh tako dolgo čakala. Res je, da so te igralnice dajale del svojih dohodkov nekaterim dobrodelnim ustanovam, ampak ta del je bil tako pičel, da bi morali oni, ki bi morali imeti od njega korist, najbrž umreti za lakoto, če bi bili le od tega odvisni.

Zadeva s temi igralnicami pa je bila, kot se zdi, dokaj zapletena. Po mestu se je šušljalo, da so bili vanjo zapleteni tudi nekateri višji policijski organi, ki jih je v zadnjem času ZVU odpustila iz službe, ali, kakor pravijo oni, da so «demisionirali». To šušljanje je našlo svoj odmev celo na Conskem svetu, kjer je o tem nekaj omenil dr. Pincherle. Stvar še ni razčiščena, vsekakor se je policija sedaj zganila in nekaj podvzela. Sicer pa pravijo, da gre le za neko kontrolo, da bi videli, koliko so imele pri tem igralnice dobička. Pravijo, da bodo celo ugotovili, koliko so bile morebiti pri tem prikrajšane razne dobrodelne ustanove. Seveda, so zato morali trenutno odtegniti lastnikom igralnic dovoljenja, dokler ne bodo vsega tega ugotovili.

Delovno ljudstvo, ki se zelo težko preživlja, pa se sprašuje, čemu taka skrb za igralnice, kjer razni petični ljudje stavljajo tisočake, kakor da bi šlo za drobiž.

Govore tudi, da bi ustanovili neko večje igralno središče, ki bi imelo občinski značaj ter bi bilo v korist skupnosti. Če že res mislijo zopet obnoviti razne zasebne igralnice, bi pa bila to vsekakor boljša rešitev.

SPOROČILA IN OBJAVE

V nedeljo 23. t. m. ob 10. uri dopoldne bo v kinodvorani Alabarda mladinska konferenca.

Popoldne ob 15. uri pa sestanek vse mladine na Opčinah.

Koncert pri Sv. Jakobu, v kinu Ideal priredi jutri 23. t. m. ob 10. uri šentjakobsko prosvetno društvo «Ivan Cankar». Izvajali bodo isti program, kakor pred nekaj tedni.

Sestanek roditeljskega sveta pri Sv. Jakobu, v važnim predavanjem bo v ponedeljek 24. t. m. ob 15. uri pri Miškotu (gostilna Gregorio). Starše vabimo, da se sestanka udeležijo polnoštevilno.

Plesno zabavo priredi danes ob 19.30 uri tržaški Rdeči križ v dvorani «Grafikov» v ul. Trento 2-II, ki mu je bila blagohotno dana na razpolago. To je prva prireditev tržaškega Rdečega križa.

Udeležencem izleta v Planico!

Vsi prijavljeni za smučarski vlak v Planico naj dvignejo vozne listke tam, kjer so se prijavili in sicer v trgovini Štoka, ul. Milano oziroma v ul. Conti 11, do sobote do 11 ure.

Odhod vlaka danes 22. t. m. ob 14 uri z glavnega kolodvora. Vsi naj bodo najkasneje pol ure pred odhodom na mestu.

Bivši politični interniranci v Nemčiji

Zveza političnih internirancev v Nemčiji vabi vse one, ki so pristojni na ozemlje STO-ja, da se vpišejo v to organizacijo in tako pripomorejo za uspešnejšo obrambo skupnih interesov. Te dni je bil ustanovljen pripravljalni odbor, ki ima svoj začasni sedež na Korzu št. 7, kjer se lahko zglasite vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 18. ure.

Enotni sindikati

Lesna industrija. V ponedeljek 24. t. m. ob 19. uri bo na sedežu odborova seja.

Zborovanje Enotnih sindikatov. Jutri 23. t. m. ob 10. uri bo v ul. Imbriani 5 zborovanje nameščencev, zaposlenih v trgovini, na drobno in debelo, tekstilni, oblačilni, pohištveni industriji, prehrani in transportu. Razpravljali bodo o zadnjih ponudbah trgovskega in speditерskega združenja.

Rojstva, smrti, poroke

Dne 21 t. m. se je rodilo 11 otrok, umrlo 11 ljudi, porok pa je bilo 7.

CERKVENE POROKE: trgovec Ravagni Camillo in zasebnica Fonda Giorgina, pomorščak Ravenna Silvio in zasebnica Serlanj Ersilia, mizar Stopar Andrej in zasebnica Mljac Pavla, mehanik Budworth Ernest in zasebnica Sanzin Nerina, delavec Bonivento Anton in zasebnica Fragiacomo Ofelia, uradnik Simonetti Karl in šivilja Gasparotto Jolanda, kmet Ciacchi Vincenc in zasebnica Bracina Marija.

UMRLI: 68 letni Barani Girolamo, 80 letna Skočir por. Metlika Marija, 72 letna Bergoc por. Barini Ana, 71 letna Krismancich vd. Zhuk Karolina, 40 letna Paci por. Tarlac Nives, 74 letna Coslovich vd. Ervato Ana, 72 letna Comar por. Steinbach Antonija, 58 letni Gondolo Jožef, 3 letni Sparatore Dario, 62 letni Martellanz Nino; Vilgoni Katja, stara 1 uro.

Nabavljalna zadruga v Trstu sklicuje v smislu čl. 21. zadružnih pravil dne 31. III. 1947. v prostorih hiše pristaniščnih delavcev, trg Duca degli Abruzzi št. 3, ob 20. uri redni občni zbor z naslednjim dnevnim redom:

Poročilo upravnega odbora; poročilo nadzornega odbora; volitve novega odbora; slučajnosti.

Občni zbor se bo pričel ob napovedani uri; v primeru nesklepčnosti zaradi nezadostnega števila članov, pa pol ure kasneje, ne glede na število prisotnega članstva.

Dostop je možen le proti predložitvi zadružne izkaznice.

Radijski sporedi

TRST II.

V sobota, 22. marca

11.30 Glasba pri delu; 12. ljudstvo in njegovi nazori; 12.15 partizanske pesmi; 13. pestra glasba; 13.16 komorni zbor; 13.30 orkestralna glasba; 14. zdravniška oddaja; 14.10 čitanje večernega sporeda; 14.15 zaključek; 17.30 plesna glasba; 18. tedenske prireditve; 18.15 pevski koncert sopranistke Slavice Batistuttiny-baritonista Dušana Pertota - spremlja ju prof. Mirca Sancinova; 18.45 kulturne aktualnosti; 19. ljudska glasbena ura. Profili velikih skladateljev: J. S. Bach; 19.30 vicinske skladbe; 20. glasba po željah; 20.45 pregled tiska; 21 Pavlihova dvorana; 21.30 koncert mandolinista Gina Pressan; 22. lahka glasba; 23.30 čitanje sporeda za prihodnji dan; 23.35 polnočna glasba; 24. zaključek.

KINOPREDSTAVE

ROSSETTI. 15: Fantazija Walt Disneya.
SUPERCINEMA. 15: «Velika igra bezen», Charles Boyer in Irene Dunne.
FENICE. 15.30: «Zarotniki».
FILODRAMMATICO. 15.45: «Ob sončnem zahodu».
CINE MARE. 15: «Parada mladosti». Veličanstvena sportna manifestacija mladine na stadionu v Moskvi.
ITALIA. 15: «V Mabel-ini sobi».
ALABARDA. 15: «Morski skobec».
VIALE. 15: «Štiri peresa».
MASSIMO. 15: «V muzeju škofalov».
GARIBALDI. 15: «Moj sin je profesor», Aldo Fabrizi.

KINO «PROSVETNI DOM» V NABREŽINI v soboto, nedeljo in ponedeljek «Peruti, ki se ne vrnejo» (Ali che non tornano).

Odg. urednik DUSAN HRESCAK
Tisk Stabilimento Tip. Triestino

Zahvala

Ob bridki izgubi našega sina, moža, očeta, brata, strica in svaka

Miroslava Ravbarja

izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so nam izrazili sočutje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala č. g. župniku, č. sestram iz Tomaja, pevskemu zboru in učiteljstvu iz Dutovlj.

Dutovlje, Repentabor, Tomaj, Sežana 18. marca 1947.

Zalujoči:
mama, soproga, otroci, brat in ostalo sorodstvo

FIZKULTURA

GASLINI - ŠKEDENJ jutri ob 9.45 na igrišču Ponziane

Jutri bo zopet popolen spored pokrajinskega prvenstva. Najzanimivejša in najlepša tekma bo v Trstu, kjer se bosta na igrišču Ponziane srečali enajstorici Škednja in Gaslinija. Po zadnjih uspehih Gaslinija, ki je močno ojačan z igralci kot so Skapin, Padovan in drugi, je enajstorica tovarne Gaslini postala najnevarnejši tekmec škedenjskim nogometašem, ki do danes še niso okusili bridkosti poraza. Kdo ve, če ga ne bodo jutri?

V Kopru bo imela domača enajstorica v gosteh reškega Torpeda, ki je teden dni tega sredi Trsta odnesel Tovarni strojev dve točki. Tudi v Tržiču bo šlo za res. Postojčani bodo vse prej kot lahek plen tržiški enajstorici. V Piranu, kjer se bosta srečala Rudar in Piran, gostje ne bodo imeli težkega posla. Krminčani bodo morali na dolgo pot v Pulj, Goričani pa bodo na domačem igrišču igrali z Ajdovščino. *Pogram tekem je: V Trstu* na igrišču Ponziane ob 9.45 Gaslini-Škedenj, *v Tržiču* ob 15 uri Tržič-Postojna, *v Piranu* ob 15. uri Piran-Rudar, *v Kopru* ob 15. uri Koper-Torpedo, *v Pulju* ob 15. uri Pulj-Krmin, *v Mirnu* ob 16. uri Gorica-Ajdovščina.

V okrožnem prvenstvu pa je jutri na sporedu med drugimi tekmami tudi derby Prosek-Nabrežina. Obe enajstorici, tako proseško Primorje P., kot Nabrežina bosta nastopili v svojih najboljših postavah. Tekma bo odigrana na Proseku s pričetkom ob 16. uri. Spored ostalih tekem je sledeč: *igrišče CRDA* ob 8. uri Občine-Ponziana II; ob 10. uri Pisoni-Col; ob 12. uri Roianese-Škedenj II; ob 14. uri VOM-Montebello II; ob 16. uri Rauber-Dreher II. *Igrišče Ponziane:* ob 8. uri Kraljič-Dreher I; ob 11.30 uri Čebulec-ACEGAT. *Opensko igrišče:* ob 10. uri Primorje D.-Sv. Marko.

Rokoborba v Nacionale

Jutri bomo po dolgem času videli v Trstu klasično rokoborbo. Po dolgem času bodo zopet Tržačani videli svoje težke atlete, ki so v raznih tekmovanjih priborili Trstu že mnogo lavorik. Videli bomo bivše in sedanje prvake kot Vidalija, Sertoria, Ruana, Verono in ostale. Tem tržaškim kolosom pa se bodo postavili v bran mariborski rokoborci, ki štejejo v svojih vrstah atlete, ki dobro poznajo svoj posel ter bodo nedvomno žilav in nevaren nasprotnik Tržačanom.

Tek čez drn in strn za prvenstvo STO-ja preložen na nedeljo 30. t. m.

Tek čez drn in strn za prvenstvo STO-ja, ki bi moral biti izveden jutri v bližini Montebella, je preložen na nedeljo 30. t. m.

Objave ZDTV

Odsek za košarko. Na podlagi sodniških poročil so bile verificirane sledeče tekme: *okrožno prvenstvo:* Roianese-Barkovlje 23:20; DSZ-VOM 37:20; Sv. Vid-Škedenj 27:12; Arzenal-Redivo 24:17; Sv. Marko-Ravber 37:11; Tomažič-Sv. Vid 30:10; DSZ-Magdalena 32:6; Col-Vesna 2:0 (par forfait); Rauber-Rinaldi II 16:3.

Pokrajinsko prvenstvo. Moški: Col-Izola 47:13; T. Kraljič-Kvarner 26:30; Čermelj-Gradiška 30:16. Ženske: Rinaldi-Izola 41:8; Kvarner-Redivo 26:8.

Opomini: Zaradi nedostojnega obnašanja na igrišču se opominjata igralca Michelazzi P (T. Kraljič) in Tertan Marijan (Kvarner).

Lahkoatletski odsek. Danes ob 17. uri bo na sedežu ZDTV v ul. Macchiavelli 13 sestanek vodij sportnih društev in sportnih odsekov kulturnih krožkov.

Jutri tekme v košarki

Pokrajinsko prvenstvo: igrišče DSZ: ob 11. uri Čermelj-T. Kraljič (moški); ob 12. uri Rinaldi-Redivo (ženske); Gradiška-Tovarna strojev. *V Italiji:* Izola-Kvarner (moški); Izola-Kvarner (ženske).

Morganov in Raubarjev pokal. Moški za Morganov pokal: *na igrišču DSZ* ob 9. uri Barkovlje-VOM, ob 10. uri Arzenal-Sv. Marko, ob 13. uri Sv. Vid-Redivo, ob 14. uri Skoljet-Roianese. *Igrišče Tomažiča:* ob 14. uri DSZ-Škedenj.

Ženske za Rauberjev pokal: *igrišče Škednja* ob 9. uri Rauber-Magdalena ob 10. uri Rinaldi-VOM, ob 11. uri Sv. Vid-Col. *Igrišče DSZ:* ob 8. uri DSZ-Tomažič.

ALEKSANDER BECK; 70

VOLOKOLAMSKA CESTA

4.

Donskih je položil zemljevid na mizo. V mislih sem bil že določil mesta za zasede, toda še enkrat sem preizkusil svoj načrt na zemljevidu. Nato sem razložil nalogo: prikriti se poleg poti, obstati in držati se tam ter ne dopustiti niti nemškim avtomobilskim kolonam, niti nemški artileriji, da bi se premikale po poteh; puščati male izvidniške skupine brez strela mimo, toda sprejeti kolono s salvami, sprejeti jo z mitraljezi. Ko bi zaseda ohromila sovražnika z nepričakovanim napadom ognja, bi se z lahkoto umaknila.

— Vendar, tovariša, vajin cilj ni v tem, — sem rekel. — Nasprotno, treba je počakati, da se sovražnik zopet zbere, da stopi v boj. Držita se! Držita pot. Naženite ga, da se razvije proti vam za borbo. To je prvo. Ali je jasno?

— Jasno je, — je nepreprečljivo odgovoril Brudni.

Njegov obraz, ki je bil sicer tako gibljiv, je zdaj izgubil svojo živost ter postal zbran. Donskih je molčal.

— Ali je jasno, Donskih? — sem vprašal.

— Jasno je, tovariš kombat. Vztrajati do zadnje kaplje krvi...

— Ne, Donskih, ne vztrajati, marveč dejstvovati. Manevrirati. Napadati.

— Napadati? — je vprašal Brudni.

— Da. Napasti iz zasede. Z ognjem pobiti kolikor mogoče hitlerjevcev. Nato počakati. Naj se sovražnik razvije, stopi v borbo, naj razdeli sile, ki bi vas morale obkoliti. Tedaj se morate izmakniti ter spet na drugem kraju izbiti na pot, ko ste prehiteli sovražnika, ter mu ponovno preprečiti pot.

Narisal sem na zemljevidu vijugo Panfilovljeve spirale.

— S tem bomo prisilili sovražnika, da se predčasno razvije, da napada v prazno, preslepili ga bomo. Nato pa, ko bo ponovno krenil na pot, ga je treba vdrugič napasti.

— Napasti? — je ponovno spregovoril Brudni.

Njegov obraz je zopet postal razborit, oči so se mu svetile.

Donskih se je molče nasmihal. Tudi on me je razumel.

Ta beseda «napasti!», ki mi jo je bil dal Panfilov, je bila nekako čarobna. Mahoma je razjasnila nalogo, prodirala jo je do duše, preobražala ljudi, dajala drznosti. Pomislil sem: To ni samo taktika, to je že nekaj globljega.

Pogovorili smo se o poedinostih. Brudni je bil razburjen. Njegovi možgani, ki so dobili pobudo, so začeli delati, že je videl, kako je treba skriti, kako je treba kamufirati može.

Dejal sem:

— Da, borci se morajo vkopati, da bi se kamufirali. To pravim predvsem zate, Donskih. Tu ne sme biti, Donskih, nikakšnega usmiljenja.

Donskih je molče gledal name. Ponovil sem Panfilovljeve besede:

— Imeti usmiljenje z nekom — pomeni ne imeti usmiljenja. Ali je jasno?

Donskih je prepričano odgovoril:

— Tako je, tovariš kombat.

Njegove plave oči niso bile več take kot pred pol ure, potemnele so, postale so strožje.

V našem razgovoru ni bilo ničesar izrečeno o domovini, o Moskvi, toda čutilo se je to v besedah, to je živelo v vsakem izmed nas.

(Se nadaljuje)

Odšli so brez klobas

Ko so tatovi zavohali, da je na postaji vagon z krvavimi klobasami, namenjen v Jugoslavijo, so skušali priti do njih skozi luknjo, ki so jo prevrtali iz kabine za zavirača. Nekdo jih je zmotil pri delu, da so morali oditi brez klobas. Tudi dva druga vagona, prav tako namenjena v Jugoslavijo, v katerih je bilo usnje in mesne konzerve, so našli odprte. Vendar je preiskava dognala, da ni nič zmanjkalo iz njih.

***

V petek okrog 19. ure je drvel po nabrežju 3. Novembre s precejšnjo naglico angleški kamion. Nesreča je hotela, da se je prav v začetku mosta čez kanal zaletel v tramvaj, ki mu je prihajal nasproti od postaje. Kamion je priletel s tako silo, da si je razbil ves prednji del in ni mogel več z mesta. Tudi tramvaj je dobil nekaj poškodb, vendar je nadaljeval pot z lastnimi močmi, ko so odstranili razbiti kamion s tira. Človeških žrtev na srečo ni bilo in ljudje v tramvaju so doživeli samo malo strahu.

Smrtna nesreča s plinom

V četrtek so nujno klicali ambulanco Rdečega križa v ul. Gatteri 6, kjer se je 60 letna služkinja Lucija Viana skoraj zadušila v plinu, ki je po naključju uhajal iz plinovoda. Prepeljali so jo v bolnico. Zaradi velike množine plina, ki ga je vdihala, je njeno stanje zelo resno.

Truplo v jami

V četrtek zjutraj se je odpravila skupina civilne policije, gasilcev